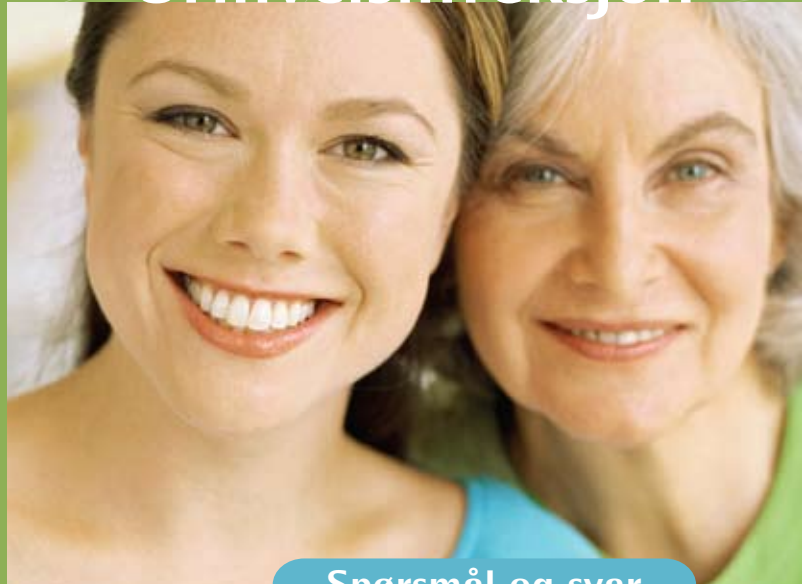

Urinveisinfeksjon

*Ta kontakt med din lege
om du har flere spørsmål
om urinveisinfeksjon!*

Informasjonsfolderen er
utarbeidet av Meda AS.

Spørsmål og svar

Hva er urinveisinfeksjon (uvi)?

Urinveiene består av urinrøret, urinblæren, urinlederne og nyrene. Urinveisinfeksjon oppstår når urinen og urinveienes slimhinner blir infisert av bakterier. Bakteriene kommer vanligvis fra tarmen og inn via urinrøret. Det varierer hvor langt opp i urinveiene bakteriene går, avhengig av bakterienes egenskaper, forholdene i urinveiene og pasientens infeksjonsforsvar.

Den vanligste formen for urinveisinfeksjon er infeksjoner i urinrør og blære og kalles en nedre urinveisinfeksjon eller blærekatarr. Disse kan gå over av seg selv uten behandling, men kan også gi så sterke symptomer at de bør behandles. I sjeldne tilfeller går infeksjonen opp i urinleder, nyrebekken eller nyrevev. Dette kalles en øvre urinveisinfeksjon eller nyrebekkenbetennelse. Dette er mer alvorlig og må behandles med antibiotika.

*cystitt
og
katarr*

Årsaker

Urinveisinfeksjon er nesten alltid forårsaket av bakterier fra menneskets egen tarmflora. Den vanligste bakterien er E. Coli, men hos ca. ti prosent skyldes infeksjonen stafylokokker. Bare i sjeldne tilfeller er virus, sopp eller parasitter årsak til urinveisinfeksjon.

Symptomer

Typiske symptomer på urinveisinfeksjon er svie ved vannlating, eventuelt også ømhet nederst i magen. Man kan føle seg mer eller mindre konstant tissetrengt og må late vannet veldig ofte. I blant kan det også være blod i urinen. Urinveisinfeksjon kan også gi urinlekkasje. I alvorlige tilfeller, når infeksjonen går opp i nyrene, får man feber og smerter i ryggen.

*svie og
tissetrengt*

Du er ikke alene!

Alle kan få urinveisinfeksjon, både voksne og barn, men det er mest vanlig hos kvinner. Kvinner har en større risiko for å få urinveisinfeksjoner på grunn av sitt korte urinrør og at det ligger nær tarmåpningen. Urinveisinfeksjon kan oppstå i alle aldre, både hos yngre kvinner og eldre. Spesielt hos de yngre har urinveisinfeksjon ofte sammenheng med samleie. Hos de eldre mener man det

Kvinner er mest utsatt for urinveisinfeksjon. Mellom 20 og 30 % opplever å få det!

helst skyldes dårligere infeksjonsforsvar sammen med at mindre østrogen gir en annen surhetsgrad i skjeden og et annet utvalg av bakterier, som lettere vandrer opp til urinblæren. Dersom urinblæren ikke tømmes helt når man later vannet, får bakterier i urinen større mulighet til å formere seg og gi infeksjon. Det er derfor viktig å ta seg tid på toalettet slik at blæren tømmes best mulig. Mellom 20 og 30 % av alle kvinner får urinveisinfeksjon en eller annen gang i livet.

*småbarn
og eldre
menn*

Tilbakevendende urinveisinfeksjon

20 % av alle kvinner som rammes av urinveisinfeksjon, får tilbakefall flere ganger i året. Årsaken til dette er ikke helt kjent. Seksuell aktivitet kan øke risikoen for infeksjon ved at bakterier kommer inn i blæren ved samleie. Det er derfor viktig å late vannet rett etterpå. Ufullstendig blæretømming kan føre til at eventuelle bakterier i urinen får større mulighet til å utvikle infeksjon. Forstyrrelser i den normale bakteriefloraen i skjeden kan også gi økt risiko for å utvikle urinveisinfeksjon.

bakterieflora

Behandling med antibiotika kan skade den normale underlivsfloraen og slik bidra til økt risiko for urinveisinfeksjoner.

Urinveisinfeksjon og andre diagnoser

Svie omkring urinrøret kan forekomme uten at det kan påvises bakterier i urinen. Kvinner kan få småskader omkring urinrøret etter samleie og dette kan kjennes som symptomene på urinveisinfeksjon. Det kan også forekomme irritasjon i underlivet ved overdreven hygiene. Visse kjønnsykdommer som klamydia, kondylomer og herpes i underlivet kan også gi lignende symptomer.

klamydia
kondylomer
herpes

Episoder og faser med økt risiko for urinveisinfeksjon

Sexdebut

Samleie øker risikoen for urinveisinfeksjon. Spermiedrepende middel som brukes sammen med pessar forstyrrer bakteriefloraen i vagina og gir dermed økt risiko for infeksjon.

Graviditet

Under en graviditet har man lettere for å utvikle urinveisinfeksjon. Hvis infeksjonen sprer seg til nyrene, kan man risikere alvorlige komplikasjoner og for tidlig fødsel. Gravide bør derfor være særlig oppmerksomme på symptomer på urinveisinfeksjon.

Menopause

Kvinner i postmenopausal alder får lett urinveisinfeksjon fordi østrogenet minsker, mengden av laktobasiller (melkesyrebakterier) i vagina avtar, pH-verdien svekkes og slimhinnen blir mindre motstandsdyktig.

Kateter

Bruk av kateter for å tømme blæren, f. eks. i forbindelse med en operasjon, kan føre til urinveisinfeksjon.

Spørsmål og svar om urinveisinfeksjoner

Det sikreste er å la din lege teste en urinprøve

Hvordan vet jeg om jeg har urinveisinfeksjon?

Urinveisinfeksjon gir ofte symptomer som svie og økt vannlatingstrang. Er man usikker og vil teste seg selv, finnes det strips (Nitrittest) på apoteket som kan brukes til å kontrollere om man har bakterier i urinen. Testene gir imidlertid ikke utslag for alle bakterier, det er derfor sikrere å levere en urinprøve hos legen.

Er det farlig å ha urinveisinfeksjon?

De fleste urinveisinfeksjoner er ufarlige, men kan gi mer eller mindre ubehag. Imidlertid kan en urinveisinfeksjon også gi komplikasjoner og man skal oppsøke lege dersom symptomene øker på. Hvis infeksjonen sprer seg opp til nyrene, kan det være alvorlig. Oppsøk derfor alltid lege ved feber og smerte i ryggen.

Hvilken behandling gis ved urinveisinfeksjon?

Lette tilfeller av blærekatarr går ofte over av seg selv. Hvis dette ikke skjer og plagene øker på, bør du oppsøke lege. Behandling skjer da med antibiotika. Kuren varer fra tre dager til en uke ved blærekatarr og i ca. to uker ved nyrebekkenbetennelse.

Hva skjer hvis infeksjonen kommer tilbake?

Hvis urinveisinfeksjonen kommer tilbake og vanlige råd om forebygging (se under) ikke hjelper, kan det være aktuelt at gi forebyggende medisin i form av et urinveisantiseptikum. Dette kan man ta over lang tid og det minsker risikoen for tilbakefall uten å forårsake resistens (dvs. motstandsdyktighet) hos bakteriene. Medisinen forstyrrer heller ikke den normale bakteriefloraen i underlivet.

Hvordan unngår jeg å få urinveisinfeksjon?

Det finnes noen klassiske råd for å unngå urinveisinfeksjon. Disse er dog basert på erfaring og ikke vitenskapelig bevist.

- Et primært tips er å drikke mye vann, noe som fører til hyppig vannlating hvorved bakteriene blir skylt ut. Et altfor stort vanninntak kan imidlertid gi plagsomt hyppig vannlating og bør unngås.
- Å unngå å holde seg for lenge kan også minske risikoen for urinveisinfeksjon, da det gir bakteriene mindre tid til å utvikle seg i urinen. De fleste kvinner later vannet 6-7 ganger i døgnet.
- Man bør sørge for å tømme blæren helt når man tisser, samt late vannet umiddelbart etter bad og samleie.
- Kvinner/jenter bør alltid tørke seg forfra og bakover slik at bakterier ikke føres fra tarmåpningen mot urinrøret.
- Overdreven hygiene i underlivet skaper irritasjon og bør unngås.
- Det anbefales også å holde seg tørr og varm.

Ta kontakt med din lege om du har flere spørsmål om urinveisinfeksjon!

